GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 199. — *Vinerĭ, 11 (23) Septemvre.* — 1887.

Brașovŭ, 10 Septemvre 1887.

De când cu mobilisarea de probă care, după raporturile ḍiarelorŭ, a rĕușitŭ peste așteptare de bine, încrederea Francesilorŭ în armata lorŭ a crescutŭ în așa mĕsură, încâtŭ ei nu mai înceteză acum a-șĭ arĕta pe față prin graiu viu și în scrisŭ bucuria și însuflețirea.

La banchetulŭ ce s'a datŭ cu ocasiunea terminării mobilisării comandantulŭ de corpŭ generalŭ Bréart, a rostitŭ nisce cuvinte pline de mândriă națională. „Francia“, ḍise elŭ, „îșĭ cunósce acum puterea armată; *suntemŭ gata șĭ așteptămŭ!*“

Totŭ la acelŭ banchetŭ a redicatŭ deputatulŭ francesŭ Cales unŭ toastŭ pentru armată, „care a făcutŭ sĕ reînvieze speranțele țerei, și care ne va dobêndi *revanșa*.“ Și ca sĕ fiă și mai bine înțelesŭ adause: „multă vreme n'amŭ cutezatŭ a spera în revanșă; acum *o așteptămŭ cu nerăbdare!*“

Dér ceea ce este mai semnificativŭ, însuflețirea pentru hărnicia armatei documentată la mobilisarea de probă a cuprinsŭ tóte cercurile politice francese fără deosebire. Nicĭ chiarŭ cei dela guvernŭ n'au voitŭ sĕ remână îndĕrĕtŭ în manifestarea bucuriei lorŭ și, precum scimŭ, ministrulŭ de culte și instrucțiune publică Spuller, profitândŭ de-o ocasiune binevenită, și-a esprimatŭ în publicŭ dorința, ca sĕ védă pe Francia recâștigându-șĭ érășĭ ceea ce a pierdutŭ.

Inainte de mobilisarea de probă se găseau mulțĭ, mai alesŭ în sînulŭ oposițiunei, carĭ criticau în modŭ nefavorabilŭ acestŭ proiectŭ și ḍiceau că se cheltuiescŭ numai banĭ înzadarŭ. După ce însĕ întreprinderea a reușitŭ spre mulțumirea generală, au încetatŭ tóte ironiile și sarcasmele foilorŭ din oposițiune și au făcutŭ locŭ entusiasmului generalŭ pentru dovada ce s'a datŭ despre destoinicia de luptă a armatei francese.

Nu mai trebue sĕ spunemŭ, că aceste manifestațiunĭ generale pentru armată însoțite de esprimarea dorințeĭ în realisarea aspirațiunilorŭ Franciei, au produsŭ unŭ resentimentŭ fórte neplăcutŭ în Germania.

Ḍiarele germane mai moderate ascriau acele manifestărĭ cunoscutului sangvinismŭ alŭ Francesilorŭ și se mângâiau cu aceea că cu timpulŭ entusiasmulŭ provocatŭ prin mobilisarea de probă se va mai răcori, când étă că generalulŭ Boulanger, celŭ mai popularŭ în Francia și celŭ mai urgisitŭ în Germania, vine érășĭ sĕ tórne uleiu pe focŭ, ținêndŭ în 19 l. c. la Saint-Galmor o vorbire înfocată cătră oficerii corpului sĕu de armată.

Intre altele ḍise generalulŭ Boulanger în acea vorbire, că unui Francesŭ căruia îi dai drumulŭ sĕ mérgă înainte, nu-i póte resista nimenea, și accentuă că aḍĭ mai multŭ ca orĭ și când Francesulŭ are lipsă de aceste calitățĭ militare, pentru că „ora desarmării încă n'a sunatŭ pentru popórele vechei Europe“. A mai adausŭ că ar fi o nebuniă a crede, că Francesii voiescŭ „pacea cu orĭ-ce prețŭ“; nu, ei vorŭ continua a lucra și a se întări, căcĭ sciu că o facŭ pentru Francia.

N'a ḍisŭ în sine generalulŭ Boulanger nimicŭ, ce ar puté fi privitŭ ca o provocare a Germaniei, dér fiindŭ că elŭ și nu altulŭ a rostitŭ acele cuvinte, cei din Germania nu vorŭ ceti printre șire decâtŭ dorința de revanșă, a căreia representantŭ de frunte este tocmai Boulanger. Acésta se va întêmpla cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ manifestațiunile premerse suntŭ de natură de a-i întări pe Germanĭ și mai multŭ în acéstă credință.

Cu tóte aceste foile germane au primitŭ de astădată cu mai multă liniște discursulŭ generalului Boulanger și caută a și-lŭ esplica ca pe unŭ eflucsŭ alŭ ambițiunei personale a generalului, ér nu ca o espresiune a dorinței de rĕsboiu, ce ar fi cuprinsŭ pe Francesĭ.

Se observă de unŭ timpŭ încóce órecare schimbare de rolurĭ între ḍiarele francese și germane. Acum Germanii desvóltă acea moderațiune față cu aspirațiunile de revanșă din Francia, ce-o documenta mai înainte pressa francesă față cu amenințările și învinuirile foilorŭ bismarkiane. Acésta pledéză în favorulŭ întărirei Franciei și denotă o mutare a constelațiunei europene, care impune Germanilorŭ mai multă reservă în certele lorŭ publicistice cu rivalii de dincolo de Vogesĭ.

Orĭ câtŭ de multă moderațiune șĭ-ar impune însĕ o parte și alta, mai alesŭ în cercurile guvernamentale, nu se póte nega faptulŭ, că încordarea între Germanĭ și Francesĭ cresce pe ḍi ce merge. Acésta s'ar puté constata chiar și în lipsa multelorŭ arestărĭ, espulsărĭ și urmărirĭ de spionĭ, ce se facŭ și într'o țéră și într'alta.

Și pe câtŭ timpŭ va dura acésta periculósă încordare între cele două marĭ națiunĭ ale apusului, nu mai încape îndoială despre ceea ce a ḍisŭ generalulŭ Boulanger, că în bĕtrâna Europă nu va puté fi vorbă de desarmare.

Până când va puté suporta acésta bĕtrână Europă sarcinele grozave ce i le impune armările continue ale statelorŭ sale? Etă o întrebare, care trebue sĕ deștepte serióse îngrijirĭ pretutindenĭ și dela a căreia grabnică și favorabilă deslega redepinde pacea și bunăstarea continentului nostru.

Dușmănia neîmpăcată dintre Francia și Germania este și rĕmâne, după a nóstră părere, cea mai mare nenorocire pentru civilisațiunea Europei și pentru libertatea popórelorŭ ei.

Gónă contra naționalităților̆.

Cetimŭ în oficiosulŭ „Pester Lloyd“:

In contra agitațiunii naționalitățilorŭ procurorulŭ generalŭ Kozma a adresatŭ, precumŭ aflămŭ, o circulară energică tuturorŭ procurorilorŭ din țéră, dispunêndŭ ca sĕ privegheze cu îngrijire și cu mare atențiune asupra productelorŭ literare și mai alesŭ asupra ḍiarelorŭ din cerculŭ competinței lorŭ, și de cumva arŭ descoperi vre-o tendință ostilă față cu statulŭ „maghiarŭ“ orĭ față cu națiunea maghiară, sĕ facă neîntârḍiatŭ și cu cea mai mare energiă pașii judecătorescĭ de lipsă contra respectivei publicațiunĭ orĭ contra respectivului ḍiarŭ, și sĕ încunosciințeze despre acésta procuratura generală.

Așa dér progresămŭ cu pașĭ repeḍĭ spre domnia cnutului ungurescŭ. Mai lipsesce încă numai o Siberiă.

Partidele în Bucovina și Românii.

„Revista Politică“ din Suceava vorbesce într'unŭ articulŭ cu data de 15 Iulie a. c., despre partidele din Bucovina și despre raporturile lorŭ cu Românii bucovinenĭ astfelŭ:

Situațiunea la noi în țéră se totŭ lămuresce pe ḍi ce merge, încâtŭ astă-ḍĭ putem arunca o privire repede asupra partidelorŭ politice, ce combatŭ pe Românĭ, și asupra tendințelorŭ acestorŭ partide.

Este înainte de tóte partida Rutenilorŭ indigenĭ, ortodocșĭ orientalĭ. Aceștia trăindŭ de atâta timpŭ la unŭ locŭ cu Românii, se află, afară de relațiunile de megieșie, și în relațiunĭ de înrudire încâtŭ mai că nu vei afla o familiă mai bună sĕ nu fiă încuscrită séu altfelŭ înrudită cu familiile românescĭ.

Rutenii din țéră suntŭ unŭ poporŭ blândŭ și pacinicŭ, și nu facŭ deosebire în naționalitatea română și ruténă, căcĭ și la dênșii ca și la Românĭ religia este legea, care-i unesce cu aceea-șĭ biserică unde se închină deopotrivă Românulŭ și Ruteanulŭ bucovineanŭ. Deosebirĭ de vederĭ între poporulŭ ruteanŭ și între poporulŭ românŭ încă nu au esistatŭ până acuma, și nicĭ nu credemŭ că vorŭ esista, câtŭ timpŭ poporulŭ ortodocsŭ ruteanŭ din Bucovina îșĭ va croi singurŭ destinele sale, și nu va încăpea pe mâna șoviniștilorŭ greco-catolicĭ din Galiția. Dér aceștia venindŭ din Galiția în țéră, și căpĕtândŭ câte unŭ postŭ, au începutŭ a prourma lupta începută în Galiția, pe teritoriulŭ Bucovinei, cu deosebirea numai, că în Galiția obiectulŭ urei și a atacurilorŭ lorŭ înverșunate erau Polonii, ér aicĭ în țéră Românii. Și cu tóte că, ca streinĭ atâtŭ de țéră acésta, câtŭ și de religia țĕrii, nu au nicĭ unŭ dreptŭ a se amesteca în afacerile Rutenilorŭ, ei ca nisce ómenĭ ce nu au nimicŭ a pierde, au isbutitŭ, prin îndrăsnélă și prin purtarea lorŭ necalificabilă a lua în mâna lorŭ frêulŭ conducerii Rutenilorŭ; au isbutitŭ mai departe a depărta pe inteligența ruteană dela cârmă, a o lipi așa ḍicêndŭ de părete, și astăḍĭ suntŭ ei aceia carĭ strigă și înjură în numele poporului ruteanŭ, nu numai asupra Românilorŭ, ci chiarŭ și asupra acelorŭ Rutenĭ născuțĭ și crescuțĭ in țéră, carĭ nu țipă și strigă ca dênșii, care arată mai multă chibzuire, și mai multŭ tactŭ decâtŭ ilŭ au ei. Spre acestŭ scopŭ le servesce atâtŭ gazeta lorŭ propriă, câtŭ și ḍiarulŭ judovescŭ din Cernăuțĭ.

Acestorŭ Rutenĭ streinĭ, fugărițĭ póte de Polonii din Galiția, și ajunșĭ aicĭ la o bucățică de pâne, le-au succesŭ în timpulŭ din urmă a vîrî vrajbă între Românii și Rutenii din țéră și a-i întărita pe aceștia din urmă asupra Românilorŭ, credêndŭ că astfelŭ îșĭ vorŭ ajunge mai ușorŭ scopurile lorŭ de a deveni marĭ și tarĭ pe spatele poporului. Ei lucréză și pentru convertirea poporului ruteanŭ la catolicismŭ și întru acésta suntŭ ajutațĭ și de iesuițĭ, și se caracteriséză prin lipsa de orĭ ce tactŭ politicŭ. In unulŭ din numerii viitorĭ vom veni și asupra acelorŭ preoțĭ rutenĭ gr. or. de peste Prutŭ, carĭ lucréză mână în mână cu greco-catolicii și carĭ séměnă a nu cunósce hotarele între Galiția și Bucovina.

După Rutenĭ vinŭ apoi Germanii din țéră. Acestia se deosebescŭ prin caracterulŭ lorŭ integru și prin inteligența și cultura lorŭ, suntŭ însĕ atâtŭ de puținĭ, încâtŭ mai că i-ai puté numĕra pe degete. Nenorocirea lorŭ a fostŭ, că cea mai mare parte din ei s'au polonisatŭ astfelŭ, că nu-i mai cunoscĭ; și polonisarea lorŭ nu a urmatŭ prin școlă, ci prin biserică, prin preoțĭ și prin — servitorĭ și servitóre polone.

Cum trăimŭ cu Germanii din țéră, amŭ arătatŭ în numĕrulŭ trecutŭ. Noi avemŭ pentru dênșii cele mai vii simpatii, și împrejurarea, că representanții noștri susținŭ principiulŭ autonomistŭ, ér' ei celŭ centralistŭ, nu au micșoratŭ sentimentele de simpatiă ce le păstréză Românii. De ne păstréză și ei aceleașĭ simpatii, ne vomŭ încredința cu timpulŭ; una însĕ trebue sĕ înțelégă Germanii din țéră, că ei nu se romaniséză, ci se slaviséză, și că prin urmare periculŭ nu le vine dela Românĭ, ci dela Slavĭ, adecă dela Polonĭ; o politică sănĕtósă germană ar cere așa déră ca Germanii sĕ mérgă umĕrŭ în umĕrŭ cu Românii, ca împreună sĕ conbată slavismulŭ, însĕ unde este organulŭ lorŭ politicŭ ca sĕ profeseze aceste idei? Cu durere trebue sĕ mărturisimŭ, că Germanii din țéră cu tótă cultura lorŭ, nu au unŭ unicŭ organŭ de publicitate, și astfelŭ nicĭ nu le auḍĭ glasulŭ lorŭ.

Vinŭ apoi Polonii. Aceștia se recrutéză din amploiațĭ marĭ și micĭ, din câțiva medicĭ și advocațĭ, și din mulțĭ servitorĭ și servitóre. Cei mai mulțĭ suntŭ nu de multŭ venițĭ la noi în țéră, cei mai puținĭ suntŭ născuțĭ și crescuțĭ aicĭ, ér mare parte din Polonĭ suntŭ Germanii polonisațĭ, carĭ, ca toțĭ renegații, suntŭ cei mai aprigĭ luptătorĭ pentru propaganda polonă. Organulŭ Polonilorŭ este »Gazeta polska« din Cernăuțĭ, care stă sub influența iesuițilorŭ. Polonii din țéră conbatŭ tóte aspirațiunile Românilorŭ, afară de sistemulŭ politicŭ urmatŭ de deputații românĭ, conbatŭ naționalitatea, biserica și școla română, și ar voi sĕ domnéscă în Bucovina, precum domnescŭ în Galiția. Au și pusŭ mâna pe cele mai multe posturĭ în țéră, și décă ai lua statistica la mână, și ai calcula numĕrulŭ amploiaților̆ și împiegațilorŭ polonĭ, marĭ și micĭ, ai vedé că partea cea mai bună și mai mare este a lorŭ. Sucursulŭ ce-lŭ capĕtă din Ga-

liția totŭ cresce, și în raportŭ cu acestŭ sucursŭ cresce și ostilitatea lorŭ față cu noi. Organulŭ lorŭ de publicitate ne conbate — ce-i dreptŭ într'unŭ tonŭ convenabilŭ, neuitândŭ bunele maniere și neînjosindu-se la apucăturile gazetei jidovescĭ din Cernăuțĭ — dér ne combate la totŭ pasulŭ, la tóte întreprinderile nóstre.

Polonii s'au aliatŭ cu Rutenii și cu Jidovii din țéră și pórtă o luptă crâncenă în contra nóstră, dér au fostŭ așa de cuminți a înpărți rolurile astfelŭ, că diarulŭ lorŭ dă tactulŭ, ér' organulŭ jidovescŭ din Cernăuțĭ și celŭ rutênŭ înpróșcă în noi cu »grobes Geschütz«.

Câtŭ despre Jidovĭ, carĭ strigă că suntŭ Germanĭ, fără ca să-i crédă cineva, și carĭ înjură sĕlbaticŭ asupra nóstră, vomŭ vorbi altădată. Acuma dicemŭ numai: Până unde va ajunge prietenia Polonilorŭ, a Rutenilorŭ și a Jidovilorŭ, vomŭ ajunge s'o vedemŭ, dér deocamdată trebue sĕ mărturisimŭ, că acéstă alianță triplă nu ne-a surprinsŭ de felŭ, căci noi Românii amŭ trecutŭ prin multe și grele nevoi, amŭ luptatŭ de cândŭ ne-amŭ tredițŭ, și décă amŭ câștigatŭ când va ceva, décă amŭ reportatŭ vr'unŭ succesŭ, noi singurĭ l'amŭ dobânditŭ, noi prin propriele nóstre puterĭ și opintirĭ, și în contra machinațiunilorŭ tuturorŭ antagoniștilorŭ noștri. Și acuma avêndŭ contrarĭ pe Polonii veniți din Galiția, pe Rutenii veniți din Galiția, pe Jidovii veniți din tótă lumea, stămŭ totŭ atâtŭ de drepțĭ ca până acuma, cu fruntea înălțată și senină, cu voința firmă și strînsŭ unițĭ în luptă, căcĭ ne aflămŭ în țéra nóstră, și ne rădimămŭ pe dreptulŭ nostru, și scimŭ din moșĭ strămoșĭ că: apa trece ér' petrile rĕmânŭ.

Din afară.

După o depeșă adresată din Berlinŭ diarului „Journal de Débats", principalulŭ resultatŭ alŭ întrevederei dela Friedrichsruhe ar fi că *Austria va acorda Rusiei o influență preponderantă în Bulgaria.*

„Journal des Débats" crede a sci, că nicĭ o *întrevedere* nu se va face între cei doi Împĕrațĭ la Swinemunde. Țarulŭ se va întórce în Rusia, fără a trece prin Germania. De altă parte diarulŭ „Die Post" mențiónéză svonulŭ unei întrevederĭ a împĕratului *Wilhelm și Țarulŭ* în luna lui Octomvre.

„Gazeta Germaniei de Nord" semnaléză *întrarea pe scenă a generalului Boulanger*, cu prilegiulŭ discursului recentŭ ce acesta a rostitŭ și în care elŭ a disŭ, că armata trebue sĕ lucreze pentru Franța. Și adauge organulŭ berlinesŭ, că ceea ce Franța voiesce, d. Spuller, actualmente ministru alŭ instrucțiunei publice, a exprimat'o în acești terminĭ: „Franța are ca sarcină sĕ reia ceea ce a pierdutŭ."

Intr'unŭ meetingŭ popularŭ organisatŭ în Sofia de Liga patrioțilorŭ, cu prilejulŭ aniversărei unirei Bulgariei cu Rumelia, președintele a disŭ, că Bulgarii trebue sĕ se unéscă pentru a susține unirea Bulgariei care, părăsită de puterĭ, trebue sĕ apere ea însășĭ drepturile sale.

După cum comunică o telegramă din Paris, *fratele celŭ mai mare alŭ prințului de Coburg* n'a putută sĕ autoriseze pe mama sa, principesa Clementina, sĕ compromită averea sa privată în întreprinderea Bulgariei. Se scie că prințulŭ de Coburg a vrutŭ sĕ garanteze comandele de echipamentŭ și armamentŭ alŭ armatei bulgare cu averea sa și a familiei sale.

„Nordd. Allg. Zeitung" amintesce, că în *Varșovia* sosescŭ de câtva timpŭ mulțĭ lucrătorĭ, pentru ca sĕ grăbéscă *lucrările de fortificare* în Kovno, construirea de magazine și alte construcțiunĭ militare.

Aceeașĭ fóiă înregistréză împreună cu alte diare scirea fóiei francese „Patriote," că *guvernulŭ francesŭ a ordonatŭ sĕ se țină în evidență toțĭ streinii*, și observă, că numita fóiă francesă, care *numesce pe Germanĭ suferitorĭ de fóme și spionĭ,* ar sta în relațiunĭ cu ministrulŭ de rĕsboiu.

SCIRILE DILEI.

Guvernulŭ ungurescŭ a pusŭ, precum se scie, sĕ se facă lucrările pregătitóre pentru resolvarea cestiunei rĕscumpĕrării regalielorŭ. Pentru acésta suntŭ necesare în prima liniă datele statistice asupra cantității rachiului ce se consumă pe anŭ în singuraticele comune. Aceste date se adună în tótă țéra de organele financiare care în privința acésta se adreséză la proprietarii de cârciume și la arendașii regalielorŭ. Datele acestea vorŭ forma basa pentru stabilirea sumei pentru rĕscumpĕrarea regalielorŭ.

—x—

Maiestatea Sa va vedé în Clușiu și fețe kulturegyletiste. Așa se dice că deputațiunea Kulturegyletului ardeleanŭ va fi »imposantă«. Dela cele »1500« filiale precum și dintre miile de membri ai reuniunei s'au anunțatŭ fórte mulțĭ, așa că numĕrulŭ membrilorŭ deputațiunei trebue redusŭ.

—x—

Ministrulŭ de justiția ungurescŭ, ducêndu-se deunădile incognito într'unŭ orașŭ din Ungaria de susŭ, intră în cancelaria judecătoriei de cerc". De față era protocolistulŭ. Necunoscutulŭ ministru dete „bună diminéța«, dér protocolistulŭ dreptŭ rĕspunsŭ întrebă aspru: „Ce vréi?" — „Cautŭ pe d-lŭ judecătorŭ«. — »Nu e aci". — „Ora oficiului încă n'a trecutŭ«. — »Și ce te privesce acésta?« — „Puțintelŭ totŭ mĕ privesce". — „Te privesce? Adecă cine eștĭ d-ta?" — „Eu sunt adecă ministrulŭ de justiția..." — Dér cei carĭ nu suntŭ miniștri, ce pățescŭ! Și cine le dă satisfacțiă pentru brutalitățile ce le întêmpină din partea unorŭ funcționarĭ unguresci? Dumnedeu din cerŭ.

—x—

La 28 și 29 Septemvre n. sosesce din Viena în Sibiiu regimentulŭ 31 de infanteriă, unde va și rĕmâné în garnisónă. Batalionulŭ alŭ 3-lea se va duce însĕ în Bosnia în garnisónă.

—x—

Unŭ scandalŭ ne mai audițŭ s'a întêmplatŭ în dilele acestea între nisce funcționarĭ comitatensĭ în casina din Comornŭ, scrie „Szabadsag" din Alba-regală. Protonotarulŭ comitatensŭ M. K. și președintele scaunului orfanalŭ I. P., carĭ de multŭ timpŭ nu trăescŭ în bună ințelegere, mai întêiu se pălmuiră și apoi se bătură strașnicŭ, încâtŭ abia îi putură despărți ceilalțĭ visitatorĭ ai casinei. Vicešpanulŭ i-a constrînsŭ pe amêndoi funcționarii sĕ șĭ dea demisiunea și s'a fixatŭ o nouă alegere. Cei doi trișțĭ eroi s'au șĭ duelatŭ mai târdiu, dér fără sĕ-șĭ pricinuéscă nicĭ o sdreliturĕ.

—x—

In Turoțŭ-St.-Martinŭ a muritŭ unulŭ dintre conducĕtorii de frunte ai Slovacilorŭ, anume Dr. Michailŭ Mudron, pe care Ungurii îlŭ priveau cu ochĭ rĕi. Mudron s'a făcutŭ vestitŭ ca advocatŭ alŭ aderenților sĕi în procese politice, cu care ocasiune a desvoltatŭ o rară elocință. Slovacii încercă o mare și durerósă perdere.

—x—

Ministrulŭ de interne a permisŭ, ca comuna mare Lugoșŭ, din comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ, sĕ se pótă constitui ca orașŭ cu magistratŭ regulatŭ.

—x—

O mamă fără inimă espuse la 16 Septemvre n pe miculŭ sĕu copilŭ de curêndŭ născutŭ pe șoséua Feleacului lângă Clușiu ș'-lŭ lăsă în mâna sorții. O fetiță de șépte anĭ a unui țĕranŭ ce locuesce în apropiere găsi pe miculŭ copilŭ, care striga, și plină de bucuriă aduse „păpușa cea viă« la părinții ei, carĭ încunosciințară poliția despre acésta. Noulŭ cetățénŭ va fi deocamdată crescutŭ cu cheltuiala orașului.

—x—

La 14 Septemvre n. fù găsitŭ mortŭ pe drumulŭ din pădure ce duce dela Crisbavŭ la Țînțarĭ unŭ locuitorŭ din Crisbavŭ. Se dusese în séra precedentă cu'boii la pășune și fusese împușcatŭ. Boii au fostŭ adușĭ de pădurarulŭ orășenescŭ S. I. Casulŭ se anchetéză! Nenorocitulŭ, care era vĕduvŭ, lăsă în urmă'i cincĭ copii.

Antichitățile bisericescĭ din Bucovina.

Comisiunea centrală c. r. pentru monumente istorice și artistice din Viena s'a adresatŭ cătră consistoriulŭ archiepiscopalŭ din Cernăuțĭ cu o scrisóre, din care reproducemŭ, după „Revista politică«, următórele pasage:

»De unŭ timpŭ încóce atențiunea comisiunei centrale c. r. este atrasă asupra bisericilorŭ gr.-or. și asupra icónelorŭ lorŭ, carĭ mai cu sémă se află în Bucovina și datéză din timpurĭ fórte vechĭ. Conservatorii Bucovinei n'au întrelăsatŭ a trimite comisiunei centrale în acéstă privință raporturĭ fórte numeróse și detailate.

„Dér cu privire la însemnătatea acestorŭ obiecte raporturĭ simple nu ajungŭ și întrebuințarea lorŭ trebue sĕ fiă înlesnită [prin copiarea edificiilorŭ, a icónelorŭ și a celorl'alte obiecte de artă...

„Ne permitemŭ a Vĕ ruga pe Eminența Vóstră ca sĕ bine-voițĭ a orêndui clerului gr.-or. conservarea și cruțarea bisericilorŭ vechĭ și a picturelorŭ lorŭ; a-lŭ învita ca restaurărĭ sĕ se facă numai sub controlulŭ respectivului conservatorŭ c. r. și ca edificiile și picturele sĕ fiă copiate atâtŭ din partea organelorŭ însărcinate cu restaurarea câtŭ și din partea unui fotografŭ; a îngriji ca unŭ preotŭ deprinsŭ cu textulŭ slavonŭ bisericescŭ sĕ fiă obligatŭ a culege numerósele inscripțiunĭ ale bisericilorŭ din Bucovina...

»Consistoriulŭ din Cernăuțĭ, prin o circulară adresată preoțimei, a luatŭ deja mĕsurile cuvenite și a dispusŭ următórele:

„1. Obiectele amintite în ceea ce privesce caracterulŭ lorŭ monumentalŭ sĕ se conserve cu tótă îngrijirea trebuinciósă, ér restaurările eventuale sĕ nu se facă fără încuviințarea consistoriului respectivŭ, fără consultarea organelorŭ technice competente.

„2. Tóte inscripțiunile vechĭ sĕ se conserve și preoțimea este îndatorată a le copia după putință, trimițêndu-le apoi consistoriului cu unŭ raportŭ detaliatŭ.

»3. Clerulŭ este ținutŭ a da informațiunile trebuinciose și a sprijini cu cea mai mare prevenire cercetările acelorŭ bărbațĭ, carĭ suntŭ numițĭ conservatorĭ pentru monumentele istorice și artistice ale țĕrei nóstre.

FOILETONU.

Scóla pseodo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886. 8° 252 pag.

(Urmare.)

Étă cuprinsulŭ nouei scrierĭ istorice a d-lui P. Hunfalvy, din care, precum amŭ amintitŭ, va apăré, de sine, neadevĕrulŭ și tendința de agitațiune contra Românilorŭ:

Nicolae Densușianu publică în anulŭ 1880 în Bucurescĭ *„Cercetărĭ istorice în archivele și bibliotecile Ungariei"*, ce le făcuse însărcinatŭ din partea Academiei române în privința revoluțiunei țĕranilorŭ din anii 1784-1785. Totŭ dênsulŭ publică apoi în anulŭ 1884 în Bucurescĭ istoria revoluțiunei țĕranilorŭ, o operă voluminósă, sub titlulŭ: *„Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria din 1784—1785.* In anulŭ 1885 dênsulŭ mai publică încă două broșurĭ importante: *„Monumente pentru istoria țĕrei Făgărașului culese și adnotate," și „Note critice asupra scrierei d lui A. D. Xenopol: Teoria lui Rösler".* Apoi în 1883 apără în Budapesta tomulu ântêiu *„Din scrierile lui Petru Maiorŭ,"* edate de societatea literară „Petru Maiorŭ« a junimei române studióse din Budapesta. Ér în 1885 *D. A. Xenopol,* profesorŭ de istoria română la universitatea din Iași, publică în limba francesă: *»Une enigme historique. Les Roumains au Moyen-Age.* Paris, 1885. (O enigmă istorică. Românii în evulŭ de mijlocŭ.) In anulŭ 1884 totŭ dênsulŭ publică *„Teoria lui Rösler: Studiu asupra stăruinței Românilorŭ în Dacia-Traiană"* și asupra acestei cărțĭ se raporta broșura lui Densușianu amintită mai susŭ. Eu nu am înaintea mea acestŭ studiu alŭ lui Xenopol și mĕ voiu raporta la elŭ după Notele critice ale lui Densușianu.

Ca cetitorulŭ, care n'a avutŭ ocasiune sĕ rĕsfoiéscă literatura română, sĕ pótă pricepe acestŭ importantŭ materialŭ istoricŭ, voiu lăsa sĕ urmeze părerile cele vagĭ despre istoria română ale lui Bălcescu și la aceste voiu adauge ideile lui Petru Maiorŭ, pe carĭ Densușianu în Notele sale critice, asupra lui Xenopol le înfățișéză ca părerile de până acuma ale școlei istorice române.

Clio, dina istoriografiei românescĭ, care dela 1780 stă la rĕsboiu ca sĕ termineze textulŭ vechei istorii românescĭ, *cere Transilvania ca plată pentru țĕsĕtura sa* (verlangt nun als Lohn für ihr Gewebe — Siebenbürgen.) Pentru ochiulŭ nedeprinsŭ s'ar părĕ, că țĕsĕtura acésta e demnă de plata ce se cere (adecă de Transilvania). Însĕ décă o esaminămŭ cu atențiune și cu cunoscințele technice, cunoscințe ce ni le oferă adevĕrata istoriă, noi vomŭ observa numai decâtŭ, că nicĭ urdéla, nicĭ bătătura țĕsĕturei nu suntŭ de materiă veritabilă. Noi vomŭ oferi aicĭ cetitoriului neversatŭ în istoriă cunoscința technică, ca singurŭ sĕ pótă judecă, décă marfa ce o aduce la tĕrgulŭ literarŭ dina Clio a Românilorŭ este o istoriă critică fără nicĭ o presupunere, décă scopulŭ ei este veritatea obiectivă, séu décă nu cumva acéstă dină Clio în lucrarea ei a avutŭ mai multŭ înaintea ochilorŭ agitațiunea politică și de aceea țese istoria astfelŭ ca sĕ i servéscă la scopŭ.

După câtŭ cunoscŭ eu, nicĭ unŭ scriitorŭ seriosŭ (abstracțiune făcêndŭ de povestitorii de anecdote) nu au consideratŭ nicĭodată pe Românĭ ca Turcĭ, ca Grecĭ séu ca Slavĭ. Incă îndată la prima apariţiune a Românilorŭ în peninsula balcanică, în seculŭ alŭ X-lea, ei fură priviți de Bizantinĭ parte ca vechĭ Misienĭ parte ca coloniștĭ din Italia.

Atâtŭ Martinŭ Opiz câtŭ și Laurențiu Tapeltinŭ din Mediașŭ, care publică în a. 1667 în Lyon o cărticică interesantă despre ‚originea și decadența Ardelenilorŭ‹ suntŭ convinșĭ, că Românii din Transilvania se trăgŭ din coloniile lui Traianŭ. Chiar și Gibbon, renumitulŭ autorŭ alŭ »Inclinării și decadenții imperiului romanŭ« consideră pe Românĭ ca *„coloniștĭ romanĭ, purĭ și neamestecațĭ",* și anume dênsulŭ se esprimă astfelŭ: »Românii conservă încă multe elemente din limba latină și ei s'au lăudatŭ în tóte timpurile că suntŭ de origine romană. Ei suntŭ

O judecată ungurêscă despre o comediă nemțêscă.

Fóia bugetară ungurêscă din Clușiu publică în Nr. 213 dela 13 Septemvre n. unŭ articulŭ, subsemnatŭ de unŭ „Szunyog“, asupra comediei „Goldfische« (pescii de aurŭ) de Schonthau Kadelburg. „Criticulŭ ungurescŭ dice între altele:“

„...Humorulŭ germanŭ! O Dumnedeule! Aceste popóre vorbescŭ prostii — dér vedĭ că nu o facŭ bucurosŭ acéста. In genere suntŭ ómenĭ plicticoșĭ (cu carĭ ți se urăsce), dér trebue sĕ fie glumețĭ. Pentru acéста e o rețetă proprie. Iți trebue vr'o doi ómenĭ și „Fliegende Blätter“..... Aceste comedii germane! Unde suntŭ lucii, acolo trebue sĕ roșescĭ de rușine, unde nu suntŭ, acolo sunt grozav de înțelepte. Sunt de regulă fără de fecte. In ele e o moderată încurcătură și unŭ moderatŭ numĕrŭ de anecdote. Bărbații se încurcă în situațiunĭ comice, dér aceștĭ bărbațĭ suntŭ astfelŭ, că potŭ gusta pe Messia lui Klopstock și alte astfelŭ de grozave bucurii ale pămêntului; ei suntŭ liniștițĭ, întemeiază o familiă de 12 copii, se îngrașe cu timpulŭ și fumézâ din pipa de porcelanŭ. Sângele lorŭ nu ferbe, ilaritatea nu rĕsare din ei, ca mugurulŭ din pomŭ, ci atêrnă de ei în afară, ca scaiulŭ de talarŭ (straiu).«

Câtă îngâmfare!

Importarea de producte brute animalice din România. La o cerere a camerei comerciale și industriale din Brașovŭ, în care provocându-se la o disposițiune a guvernului austriacŭ privitóre la importarea de producte brute animalice din România se face rugarea, ca și guvernulŭ ungurescŭ sĕ ia o disposițiune corĕspundĕtóre, numita cameră a primitŭ dela ministerulŭ ungurescŭ de agricultură, comerțŭ și industriă urmàtorulŭ rĕspunsŭ, care se comunică celorŭ interesațĭ:

Incunosciințezŭ camera, că guvernulŭ țĕrii Bucovina a dispusŭ, că lâna de oi spălată și împachetată în sacĭ, mai departe seulŭ topitŭ se potŭ importa liberŭ în numita provinciă și că celelalte producte brute*) citate sub b) în § 4 alŭ legii austriace asupra pestei bovine, décă suntŭ provĕdute cu certificate de origine și sanitare, deasemenea se potŭ importa acolo. Ce privesce cererea camerei, ca sĕ permitŭ și eu importarea acelorŭ producte brute via Predealŭ în Ungaria, respective transitulŭ lorŭ pe teritorulŭ statului, observŭ că sunt gata a satisface din casŭ în casŭ cererilorŭ corĕspundĕtóre concrete, ca și până acum. B-pesta 19 Augustŭ 1887 Pentru ministrulŭ: Matlekovics.“

Raportŭ polițienescŭ. — In 18 Septemvre n., sol dațĭ din garnisónă arangiară în curtea cârciumei Nr. 227 din Brașovu-vechiu o petrecere cu danțŭ, fără sĕ cérâ încuviințarea autorității. Deórece, precum se scie, la astfelŭ de petrecerĭ fără supraveghiare polițienéscă se'ntêmplă totdéuna bătăi sângeróse, servitórele doritóre de danțŭ fură înlăturate dela loculŭ de jocŭ, ér soldații carĭ se opuseră acestei mĕsurĭ fură arestațĭ și predațĭ comandanțiloru respectivĭ spre a fi pedepsițĭ.

Erĭ diminéța servitórea Olah Anna a fânarului de aci Fr. Orendt, care mai adeseorĭ a furatŭ póme întroducêndu-se în grădina vecină, fù surprinsă asupra faptului și predată autorităților competente.

Servitorulŭ unei prăvălii de aci a găsitŭ înainte cam cu vre-o 14 dile unŭ inelŭ femeescŭ bătutŭ cu petre scumpe, fără sĕ fi arătatŭ acésta autorității. Vrêndŭ servitorulŭ sĕ vêndă erĭ inelulŭ, dér neputêndŭ sĕ dovedéscă dreptulŭ sĕu de proprietate, autoritatea competentă ilŭ va face sĕ simță urmările tăinuirei găsirei inelului.

*) Observarea camerei de comerțŭ și industriă: Acestea suntŭ: piei deplinŭ uscate, óse, córne, vêrfurĭ de córne, unghii, intestine sărate și uscate, intestine pentru córde, seu netopitŭ în butóie și covate, pĕrŭ de vacă, pĕrŭ de porcŭ, lână de oi și pĕrŭ de capră, întru câtŭ aceste din urmă obiecte suntŭ împachetate în sacĭ orĭ în colete.

Raportulŭ

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilorŭ sĕracĭ dela scólele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

(Urmare și fine.*)

2. *Cărți din tipografia Blașiului cerură*: 1. Ioanŭ Suciu înv. în Solovestru 30 abcd., 20 leg., 2. Iónŭ Demianŭ înv. în Iclodŭ p. Blașiu 23 abcd., 3. Basiliu Martinŭ înv. Băgău 15 abcd., 18 leg., 4. Iuliu Harșanŭ înv. Chiheriulŭ inf. 20 abcd., 10 leg, 5. Teodorŭ Hogia înv. Șura mică 15 abcd., 10 leg., 6. Petru Colceriu înv. Suciagŭ 15 abcd., 1 leg., 7. Ionŭ Popŭ înv. Șinca veche 8 leg., 8. Nicolau Maiorŭ preotŭ V. Udvarhely 8 abcd., 5 leg., 9. Iuliu Crainicŭ din Urisiulŭ inf. 10 abcd., 6 leg. 10. Vasiliu Iteanŭ înv. Caltwasser 15 abcd., 10 leg., 11. Nicolau Tufescu înv. Basna 10 abcd., 5 leg., 12. Ioanŭ Bucșa înv. in Craifalĕu 10 abcd., 10 leg., 13. Atanasiu Moga înv. Țapu 8 abcd., 14. Petru Grama înv. Sânte-Jude 10 abcd. Totalŭ 189 abcd. 103 leg.

3. *Cărți din tipografia Blașului s'au distribuitŭ*: 1. Celui de sub 1=23 abcd. (folosite, donate de scóla din Rodna veche) 2. Celui de sub 1=9 abcd. și 9 leg., 3. Celui de sub 2=25 abcd. (folosite, donate de scóla din Rodna veche). 4. Celui de sub 3=10 abcd. și 7 leg., 5. Celui de sub 4=10 abcd. și 5 leg. 6. Celui de sub 5=10 abcdare și 5 legendare., 7. Celui de sub 6=10 abecedare. 8. Celui de sub 14=10 abcd., 9. Celui de sub 7=10 abcd., 10. Celui de sub 8=13 abcd., 4 leg., 11. Celui de sub 9=10 abcd. 6 leg, 12. Celui de sub 10=10 abcd., 13. Celui de sub 11=8 abcd., 14. Celui de sub 12=8 abcd., 15. Celui de sub 13=8 abcd. Suma 170 abcdare și 36 leg.

4. *Cărți de Popescu cerură*: 1. Petru Poenaru înv. Mercina 8 abcd., 9 leg., 2. E. Crișanŭ și A. Moldovanŭ din Șinca v. 8 abcd., 4 leg., dér la câteva dile după aceea ne scrise inv. dir. de acolo, Ioanŭ Popŭ, că numai de ale Blașiului potŭ folosi, decĭ de acelea sĕ le trimitemŭ, ce s'a și întêmplatŭ. 3. Ipate Todoranŭ din Dom ninŭ cere 22 leg. 4. Nicolau Necrelescu din Moioșŭ Micescĭ 15 abcd. 5 leg., 5. Teodorŭ Opreanŭ inv. in Lasláulŭ românŭ 40 abcd., 30 leg., 6. Alexandru Vladŭ inv Bânpatak 2 abcd. 1 leg. 7. Simion Câmpianŭ înv. Boutarŭ 15 abcd., 5 leg. 8. Florian Crainicŭ preotŭ în Mihileu 15 abcd., 5 leg. Suma 103 abcd. 81 leg.

5. *Cărți de ale d-lui I. Popescu se distribuiră*: 1. Celui de sub 1=8 abcd. 8 leg. 1 es. Stupăritŭ. 2. Celui de sub 4=15 abcd. 5 leg, 1 es Stupăritŭ. 3. 3. Celui de sub 5=14 abcd. 6 leg. 1 es. Stupăritŭ. 4. Celui de sub 3=6 leg. 1 es. Stupăritŭ. 5. Celui de sub 6=5 abcd. 1 leg. 1 es. Stupăritŭ. 6. Celui de sub 7=15 abcd. 7. Celui de sub 8=10 abc. Suma: 67 abcdare 26 leg. 5 es. Stupăritŭ.

Așa déră: 1. Banĭ au incursŭ: 145 fl. 40 cr. 2. Banĭ s'au spesatŭ 131 fl. 90 cr. Mai suntŭ banĭ gata: 13 fl. 50 cr. carĭ suntŭ depușĭ la cassa de economii „Rodna veche“ și formézâ basa capitalului pentru anulŭ scolasticŭ 1887/8.

3. *Cărți au cerutŭ 40 de învĕțătorĭ și adecă*: a) de ale lui Petri 264 abcd. 130 legendare. b) de ale Blașiului 189 abcdare 103 legendare. c) de ale lui I. Popescu 103 abcd. 81 legendare. Suma cărțilorŭ cerute 556 abcd. 314 legendare.

4. Cărțĭ s'au distribuitŭ: 1) de ale lui V. Petri 152 abcd. 44 leg. 2. de ale Blașiului 170 abcd. 36 leg. 3) de ale lui I. Popescu 67 abc. 26 leg. Suma cărțilorŭ distribuite: 389 abcd. 106 leg.

S'au mai distribuitŭ 7 es. din Stupăritulŭ d-lui I. Costinŭ și mai suntŭ în depositŭ aci, 1 leg. de Blașiu, 1 leg. de Popescu, 2 es. Stupăritŭ, 8 abcd. de Blașiu și 12 abcd. de Petri.

Aducêndŭ acestea la cunoscința O. Comitetŭ, mĕ rogŭ ca rațiociniulŭ acesta sĕ fiă studiatŭ și aflându-se asuratŭ — sĕ se verifice.

Rodna veche, 2 Iulie 1887.

Cu tótă stima

Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.
primulŭ secretarŭ alŭ comit. de ajutorare.

Censurându se socotelele și aflându-se în deplină regulă, acestŭ raportŭ sĕ ia spre sciință și se decide a se publica prin diarele române, dimpreună cu Apelulŭ ce urmézâ:

Rodna veche, 2 Iulie 1887.

Porcius m. p. președinte, *I. Popŭ Reteganulŭ* m. p. secretarŭ primarŭ.
Gerasimŭ Domide m. p.
Pamfiliu Grapini m. p.

Ultime sciri.

Constantinopolŭ, 20 Septemvre. — Puțina resistență ce opune Turcia politicei orientale a Rusiei provine din aceea, că ea se teme de represaliile acestei din urmă puterĭ în Asia mică și de punerea la ordinea dilei a despăgubirii de rĕsboiu datorită de dênsa dela 1877.

Berlinŭ, 20 Septemvre- — Sănătatea împĕratului este fórte bună; Maiestatea Sa va asista mâne la manevrele din Gransee. — Incidentulŭ diplomaticŭ bulgarŭ nu va avé consecințe. Nu mai este vorba de espediarea cuirasatelorŭ la Varna.

Petersburgŭ, 20 Septemvre. „Novoe Vremja“ vorbindŭ de afacerile bulgare, dice că Bulgaria este perdută pentru Rusia de óre-ce Turcia, Austria și Italia protegŭ pe față pe principele de Coburg.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

ORADEA-MARE, 22 Septemvre. — Ministrulŭ Tisza declară că sporirea dării de pămêntŭ e adĭ cu neputință; dér speră sĕ restabiléscă echilibrulŭ în finanțe prin esploatarea dărilorŭ indirecte. Tóte statele Europei dorescŭ pacea și dênsulŭ crede, că nu va fi turburată în curêndŭ. Inarmările celorlalte puterĭ cerŭ o asemenea procedere și din partea nóstră.

CRACOVIA, 22 Septemvre. — Óspeții ungurĭ au fostŭ cordială primițĭ.

MÜNCHEN, 22 Septemvre, — Camera a primitŭ legea beuturilorŭ spirtuóse.

Necrologŭ. — Cu inima sângerândă de durere sĕ aduce la scire consângenilorŭ, amicilorŭ și bunilorŭ cunoscuțĭ, că tînĕra preotésă Laura Moldoveanŭ n. Ilovanŭ în anulŭ 18 alŭ vieții și abia alŭ 3-lea alŭ fericitei sale căsătorii, după o pătrundĕtóre suferință de 7 lunĭ, în nóptea de 5 l. c. luândŭ la sine ca farŭ conducĕtorŭ S. Sacramentŭ alŭ Eucharistiei, s'a mutatŭ la patria fericirei. Osĕmintele i s'au aședatŭ în 7 l. c. d. a. la 3 óre în cimiteriulŭ comunŭ din Teaca. Ireparabila pierdere o deplânge cu amarŭ neconsolabilulŭ soțŭ Teofilŭ Moldoveanŭ preotŭ gr. cat. în Copru cu inocintele-i pupilŭ Victorŭ Teofilŭ, tristul taică Maxin Ilovanŭ comisarŭ reg. de drumŭ și junai sorióră Hermina.

Repausézâ linŭ scumpă soțiă! Fiă'mĭ din cerŭ îngerŭ păzitorŭ, dulce măicuță!

Teaca, 6 Septemvre 1887.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Muresianu.

---

ce e dreptŭ încunjurațĭ de barbarĭ, dér nu s'au amestecațĭ cu ei“.

De aceea noi trebue sĕ ne mirămŭ într'adevĕrŭ, că Xenopolŭ vré sĕ facă pe cetitorii sĕi a crede: că afirmarea, că Românii din Orientu ar fi unŭ ramŭ din marea familiă latină, *ar fi o descoperire a secului nostru* (une découverte dans notre siècle).

Din aceste póte vedé cetitoriulŭ că originea latină a poporului românŭ a fostŭ și este în generalŭ recunoscută. Despre originea latină a Româniloru nu esistă așa dér nicĭ o divergență de pĕrerĭ, și scriitorii cei mai mulțĭ împărtășescŭ convingerea lui Gibbon și a lui Ronke: că străbunii Româniloru de astădĭ au locuitŭ încа din timpulŭ lui Traianŭ neîntreruptŭ vechia Daciă, adecă Transilvania, Moldova și Țéra-românéscă; și că prin urmare locuitorii românĭ din țĕrile aceste suntŭ descendențĭ direcțĭ ai coloniștilorŭ, pe carĭ Traianŭ i-a strămutatŭ în Dacia vechiă.

Despre originea latină a Româniloru din Transilvania de astădĭ și din România nu a esistatŭ și nicĭ nu esistă vre-o deosebire de pĕrerĭ. Nu s'a manifestatŭ vre-o îndoiélă nicĭ chiar în ce privesce credința, că strămoșii Româniloru arŭ fi locuitŭ în continuu în Dacia traiană, decâtŭ numai în timpulŭ din urmă. Românii erau privițĭ întocmai ca și Ladinii séu ca Romancii din Tirolŭ și din Elveția, carĭ suntŭ de asemenea de origine latină, cu tóte că dialectulŭ lorŭ se deosibesce de celelalte limbĭ romanice ce-i înconjóră, anume de limba italiană și francesă.

La a. 1746 însĕ Ionŭ George Schwandtner publică primulŭ tomŭ din: Scriptores rerum Hungaricarum, în care aparŭ pentru prima óră »Gesta Hungarorum“, séu cronica Notariului anonimŭ a regelui Bela. Acestŭ notarŭ scie sĕ vorbéscă multe despre diferite țĕrĭ séu principate de pe teritoriulŭ Ungariei și alŭ Transilvaniei de astădĭ, țĕrĭ peste carĭ domniau în timpulŭ când veniră Ungurii aicĭ, Salanŭ, Menumorutŭ, Gelou și Gladŭ și pe carĭ îi învinseră Ungurii. Ér după ce anonimulŭ acesta fù lăudatŭ și comentatŭ în tóte modurile, apoi ajunse și la urechile Româniloru acéstă descoperire istorică, și renumita petițiune a Româniloru din Transilvania dela a. 1791 se întemeiéză singurŭ și numai pe povestirea Anonimului. Și tóte cărțile românescĭ de istoriă câte au apărutŭ de atuncĭ încóce, numai le repețescŭ, comentéză și amplifică poveștile Anonimului și subordinézâ acestorŭ povești evenimentele seculilorŭ următorĭ, lucru ce de altmintrelea, fiă disŭ în trécĕtŭ, ilŭ făcură chiar și istoricii ungurescĭ.

Xenopolŭ susține că în timpulŭ acela când au apărutŭ „Studiele lui Rösler“, Românii, în ce privesce sciința, nu erau preparațĭ, ca sĕ le pótă combate (les Roumains étaient loin d'être scientifiquement préparés pour la combattre, adecă teoria lui Rösler). Ce e dreptŭ, Xenopolŭ póte sĕ spună multe publicului, care citesce în limba francesă, care nu cunósce istoria Ungariei și a Transilvaniei, care nu scie nimicŭ din literatura acestorŭ țĕrĭ și nicĭ din literatura specială a Româniloru. Insĕ totușĭ a fostŭ unŭ lucru cutezatŭ ca sĕ nu amintéscă nicĭ celŭ puținŭ numele unui Petru Maiorŭ și alŭ lui George Gavrilă Șinkai de Eadem.

După ce în fine poveștile ce le fabricase Anonimulŭ despre principatele românescĭ în timpulŭ când veniră Ungurii, fură comentate și lăudate în lungŭ și latŭ, se formară istoricĭ și dintre Românii unițĭ din Transilvania, carĭ își făcură studiele lorŭ mai ântêiu în patriă, apoi în Ungaria, în Austria și în Roma.

Maiorŭ și Șincai fură cei d'ântêiu istoricĭ românĭ. Maiorŭ publică la Buda în 1812: „Istoria pentru începutulŭ Româniloru în Dacia“, în care dênsulŭ înfățișéză pe Românĭ ca Romanĭ neamestecațĭ și totodată ca cei mai vechĭ locuitorĭ ai Transilvaniei. Maiorŭ e consideratŭ de Moise alŭ istoriografiei românescĭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 15
Rentă de hârtiă 5%	87.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. —
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 20
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 25
Renta de hărtiă austriacă	81 25
Renta de arg. austr.	82 55
Renta de aurŭ austr.	112 45
Losurile din 1860	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare	882 —
Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 55
Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/4	95 3/4
» convert. (6%)	89 3/4	90 1/4
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	104 3/4	105 1/2
» „ „ (5%)	89 1/2	90 1/4
» » urban (7%)	103 1/4	103 3/4
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	14. 1/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 22 Septemvre st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8 70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111.1/2
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 406—1887.

Concursŭ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii şi anume:

A. 1. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Marinovicĭ," pentru studenţĭ de gimnasiu.

2. Unŭ stipendiu de 40 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Radu M. Rîureanu," pentru studenţĭ la gimnasiu.

3. Unŭ stipendiu de 20 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „E. D. Başota," pentru gimnasişti, cu preferinţa celorŭ din munţii apusenĭ séu din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.

Mai departe fiindŭ vacantŭ:

B. 4. Unŭ ajutorŭ de 20 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Tofaleanŭ," pentru tinerĭ descendenţĭ din vre-o familiă de ale fostei comune „Tofalău," carĭ ar voi sĕ înveţe vre-o meseriă óre-care.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta *comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului română în Sibiiu, până la* **20 Octomvre st. n. 1887.**

Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiele amintite sub A. 1—3 au sĕ acludă la suplicele lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu scolasticŭ de pe semestrulŭ II. alŭ anului scol. premergĕtorŭ.

c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de presentŭ.

d) Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, décă concurentulŭ e orfanŭ.

Suplicanţii la ajutorulŭ amintitŭ sub B. 4. au se presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu scolasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.

c) Contractulŭ încheiatŭ cu maestrulŭ conformŭ §. 61 alŭ legei industriale (Art. leg. XVII. 1884) în originalŭ séu în copiă legalisată, şi o adeverinţă dela maestru despre succesulŭ, cu care lucră.

d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţĭ séu tutorĭ, că suntŭ decişĭ a lăsa pe fii séu pupilii lorŭ la învĕţătură până se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului română, ţinută în Sibiiu la 9 Septemvre 1887.

Iacobŭ Bologa, v.-preş. Dr. I. Crişanŭ, secretarŭ II.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
Braşovŭ (	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5.28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6.49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
Sighişóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59	—
			11.16	
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
Clușiu (	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4 78	2.01	—
Venţia-Orăḑii	—	—	—	2 08	-
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Gl ârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Cluşiu (	—	10.31	—	6.38	—
Cluşiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1 18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9.06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Braşovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3 23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7 59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.50
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.78	—
Branicica	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6 33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.43
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ